

Αιμιλία Καραλή

Οι επιθυμίες, τα όνειρα, οι κλίσεις, τα ταλέντα δεν χωράνε πια σε ένα σύστημα που θέλει τους ανθρώπους να πουλιούνται και να αγοράζονται σαν εμπορεύματα με πιστοποιημένες δεξιότητες, μετρήσιμα (;) προσόντα και σφραγίδες τίτλων κατάρτισης.

Κάθε χρόνο τέτοια περίπου εποχή έχουμε την «ευκαιρία» να βλέπουμε τελειόφοιτους του Λυκείου να δοκιμάζονται στις πανελλαδικές εξετάσεις. Ένας ολόκληρος μηχανισμός έχει στηθεί προκειμένου να εισαχθούν στα ΑΕΙ και ΤΕΙ μελλοντικοί επιστήμονες (ή απλώς πτυχιούχοι;) μέσα από ένα σκληρό δρόμο ανταγωνισμού και αφοσίωσης στις σελίδες της εξεταστέας ύλης. Η απαξίωση της ουσιαστικής μελέτης του επιστημονικού αντικειμένου με το οποίο ασχολούνται σημαδεύει την αγωνία τους. Η ανάγκη της σφαιρικής γνώσης δεν περνάει καν από το μυαλό τους ή -για τους πιο συνειδητοποιημένους- μετατίθεται σε ένα αόριστο και ασαφές μέλλον. Αποστηθίζουν κανόνες, βλακώδεις και συχνά λανθασμένες πληροφορίες, απομνημονεύουν «συνταγές φασόν» και ιδέες με τις οποίες μπορεί να μην συμφωνούν, αλλά «πρέπει» να αναπαράξουν προκειμένου να πετύχουν την πολυπόθητη εισαγωγή σε κάποια σχολή. Και σε ποια σχολή; Σε αυτήν που έχει περισσότερες πιθανότητες να τους εντάξει στην «αγορά εργασίας».

Οι επιθυμίες, τα όνειρα, οι κλίσεις, τα ταλέντα δεν χωράνε πια σε ένα σύστημα που θέλει τους ανθρώπους να πουλιούνται και να αγοράζονται σαν εμπορεύματα με πιστοποιημένες δεξιότητες, μετρήσιμα (;) προσόντα και σφραγίδες τίτλων κατάρτισης. Οι νέοι άνθρωποι καλούνται πλέον να προσαρμοστούν στο πρότυπο του «εκπαιδευμένου γορίλλα» του Φρέντερικ Τέιλορ προκειμένου να μην μείνουν άνεργοι, να μην περιθωριοποιηθούν. Και το ερώτημα πλέον προβάλλει αμείλικτο και ανησυχητικό: Πώς διαμορφώνονται τα κοινωνικά, πολιτικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά των σημερινών εφήβων;

Στόχος δεν είναι απλώς η εργασιακή εξειδίκευση, αλλά η πίστη πως δεν μπορεί να γίνει κάτι άλλο, η υποταγή

Μετά από χρόνια εκπαίδευσης στα θρανία σημειώνει ο Κρίστοφερ Λας «ολοένα και πιο δύσκολα οι άνθρωποι χειρίζονται τη γλώσσα τους με άνεση και ακρίβεια, ολοένα και λιγότερο θυμούνται τα βασικά γεγονότα της ιστορίας της χώρας τους, ολοένα και πιο δύσκολα είναι σε θέση να κάνουν λογικές αφαιρέσεις ή να κατανοούν κείμενα εκτός από τα υποτυπώδη». Είναι χαρακτηριστικά τα στατιστικά στοιχεία της βαθμολόγησης της Νεοελληνικής Γλώσσας στις πανελλαδικές εξετάσεις του 2017: μόλις το **1,6%** (περίπου) των υποψηφίων των Γενικών Λυκείων βαθμολογήθηκε από 18-20, ενώ μόλις το **2,32%** των υποψηφίων των ΕΠΑΛ βαθμολογήθηκε από 16-20. Οι στατιστικές βέβαια αποτελούν μια ένδειξη και αποτυπώνουν μια τάση. Δεν αποκαλύπτουν τα βαθύτερα αίτια μιας κατάστασης που χρόνια τώρα κατατρώνει και ψαλιδίζει την σκέψη, αποσαθρώνει το γνωστικό υπόβαθρο και περιορίζει την προσωπικότητα των παιδιών.

Είναι γνωστό πως η εξουσία προσπαθεί με τους θεσμούς της -και στην προκειμένη με τους εκπαιδευτικούς- να διαμορφώσει πολίτες ανάλογους και ομόλογους με τις επιδιώξεις της. Αυτό που παρατηρείται σήμερα διεθνώς είναι η πλήρης αποστράγγιση ακόμη και κάθε παραδοσιακού αστικού ανθρωπιστικού στοιχείου από την εκπαίδευση, σε όποια βαθμίδα της. Στόχος δεν είναι απλώς η εργασιακή εξειδίκευση που μετατρέπει τον άνθρωπο σε παραγωγικό εξάρτημα, αλλά η πίστη πως δεν μπορεί να γίνει κάτι άλλο, πως η υποταγή σε αυτό που υπάρχει είναι ο μοναδικός δρόμος για το προσωπικό και συλλογικό μέλλον.

Και γι' αυτήν την πορεία δεν χρειάζονται αναζητήσεις, αμφιβολίες, έρωτες, όνειρα κι ελπίδες. Δεν απαιτούνται δημιουργικές πρωτοβουλίες, ερευνητική διάθεση, προσπάθεια για την κατανόηση και ιστορική ερμηνεία του κόσμου. Περισσότερο παρά ποτέ σήμερα η παιδική ηλικία και η εφηβεία λεηλατούνται από τον κυνισμό, την μοιρολατρία, την μονομέρεια και τις ενοχές αν αποφασίσουν κάτι διαφορετικό από αυτό που τους επιβάλλεται για να «ζήσουν». Όλο και λιγότερο συμμετέχουν στην ζωή, όλο και λιγότερο την εκφράζουν. Κι ως έχουν την ψευδαίσθηση ότι μέσω των ελεγχόμενων ψηφιακών δικτύων και διευκολύνσεων αποκτούν πρόσβαση στην γνώση, αναπτύσσουν την επικοινωνία και καλλιεργούν την κοινωνικότητά τους. Γιατί αυτό που ενθαρρύνεται πλέον είναι να γίνονται χρήστες και όχι χειριστές των δικτύων. Γίνονται, όπως θα έλεγε και ο Εντουάρντο Γκαλεάνο, η ηχώ ξένων φωνών και η σκιά ξένων σωμάτων. Προφανώς υπάρχουν και εξαιρέσεις. Και ακριβώς επειδή είναι εξαιρέσεις σε ένα τέτοιο ζοφερό κλίμα γι' αυτό και είναι και πιο ελπιδοφόρες από κάθε άλλη εποχή.

Πηγή: **PRIN**